

УДК 316.334.22

Драч М.П., проректор з науково-педагогічної роботи, доцент (mdrach@yandex.ru),

Галух Б. І., керівник підрозділу сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (b.halukh@mail.ru),

Чепига М.П., методист вищої категорії, професор©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

МОЖЛИВІСТЬ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ПРИ ВИБОРІ ПРОФЕСІЇ

Описано як впливає перспектива працевлаштування випускника університету на його вибір професії, актуальної на ринку праці при вступі на навчання до університету.

Ключові слова: працевлаштування, професія, вибір, студент, організація, координування.

Всі визнають, що, незважаючи на проблеми із працевлаштуванням, молоді необхідна вища освіта для розвитку інтелектуальних і творчих задатків, науково обґрунтованого вирішення проблемних ситуацій; генерування корисних ідей. А фахові знання та вміння дають підставу претендувати на добру роботу: щоб добре жити – потрібно розвинути свої вроджені здібності, а це можна зробити тільки у виші. Хто як не випускник університету буде забезпечувати прогрес у суспільстві, займатись раціоналізацією і винахідництвом для підвищення продуктивності у галузі народного господарства.

Важливою проблемою вишів є застаріла лабораторна база, що погіршує позиції наших випускників у боротьбі за посади на міжнародних ринках праці. Можна очікувати на рух України в руслі загальноосвітніх тенденцій розвитку фірм професійних послуг, незалежної професійної діяльності, самозайнятості, дрібного підприємництва та зростання економічної самодіяльності молоді взагалі, що створює позитивні перспективи для випускників посткризового періоду.

Можна очікувати, що найближчими роками посилиться боротьба роботодавців за справді талановиту молоді, що цілком може набирати форм поглибленої співпраці між навчальними закладами та індустрією, а це сприятиме підвищенню рівня освіти випускників і збільшення їх конкурентоспроможності на ринку праці взагалі.

Ми усвідомлюємо, що завданням підрозділу сприяння працевлаштуванню студентів і випускників є не лише шукати випускникові місце праці, а роботодавцям – добрі кадри, а й налагоджувати співпрацю,

---

© Драч М.П., Галух Б. І., Чепига М.П., 2011

завдяки якій студенти завчасно дізнаються, які вимоги мають до них працедавці. Тому на старших курсах важливо орієнтуватися на вимоги конкретного підприємства, щоби приходити туди справжніми фахівцями, а не початківцями яких треба навчати. Отож, важливо скеровувати студентів на практику туди, де вони зможуть розраховувати у перспективі на працевлаштування.

В останні роки сформувались усталені вимоги роботодавців до випускників вищів: наявність досвіду роботи як ознака трудової соціалізації та первинного розуміння бізнесу, володіння комп'ютером як основна виробнича навичка, володіння іноземними мовами як інструмент відбору найбільш підготовленої молоді.

Перехід від елітарної до масової вищої освіти, що зумовив істотне посилення конкуренції молоді за перспективне працевлаштування, а також поступове формування інколи і завищених вимог до претендентів, коли при працевлаштуванні чи прийнятті на посаду вимагається вища освіта, де достатньо неповна вища освіта і можна обмежитись професійно-технічною освітою.

Зменшення пропозиції на ринку праці обумовлює поглиблення тенденції відриву сфери практичної діяльності випускників вищих навчальних закладів від профілю їх навчання. Окремі сегменти сфери масової вищої освіти можуть швидко втратити привабливість через практичну неможливість працевлаштуватися за фахом і брак психологічної готовності до гнучких технологій пошуку роботи. Така ж доля може спіткати і цілі сектори професійно-технічної освіти, яка за багатьма заводськими спеціальностями зовсім не забезпечує готовності до гнучкого пошуку роботи.

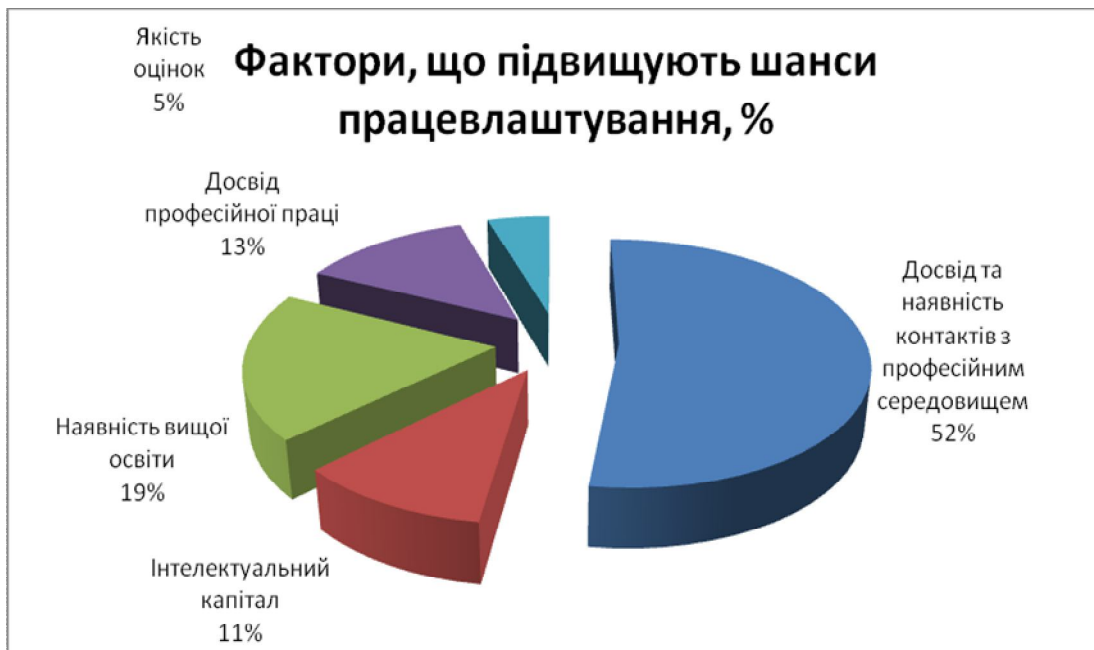
Важливими досягненнями підрозділу сприяння працевлаштуванню студентів і випускників є:

- налагоджено роботу деканатів і кафедр стосовно моніторингу за працевлаштуванням випускників після завершення навчання в університеті;
- налагоджено інформаційний зв'язок із обласними центрами зайнятості Західного регіону. Це допомогло інформувати випускників про наявність вакантних місць для працевлаштування;
- надано допомогу випускникам університету у написанні резюме. Матеріали випускників усіх факультетів закладені на сайт університету;
- проведено ярмарки вакансій для студентів факультету економіки та менеджменту, факультету ветеринарної медицини, факультету харчових технологій та екології.

Менеджери вітчизняних та міжнародних підприємств, організацій, фірм ознайомили студентів із вимогами роботодавців до випускників вищих навчальних закладів, а це сприяло підняттю мотивації до вивчення фахових предметів і практичної підготовки.

Робота з покращення працевлаштування удосконалюється. З цією метою проведено анкетування студентів і випускників, у результаті якого виявили ряд побажань студентів. Зокрема, 32 % опитуваних респондентів вважають, що шанс отримати належне місце на ринку праці залежить від навичок, що характеризують придатність до працевлаштування відповіли (виняток: 50 % опитуваних на ФВМ), та 31% – відповідного практичного досвіду (виняток: 52 % опитуваних на ФВМ).

На запитання, які на Вашу думку фактори підвищують шанси працевлаштування студенти переконані (Рис. 1), що досвід та наявність контактів із професійним середовищем (52 %) є визначальним фактором у працевлаштуванні.

Рис. 1. Фактори, що підвищують шанси працевлаштування.

На запитання, що Ви вважаєте найважливішим сьогодні для майбутнього фахівця (Рис. 2) респонденти вважають, що найважливішими якостями, якими повинен володіти майбутній фахівець є: професіоналізм, відповідальність, впевненість у власних силах і комунікабельність.

Рис. 2. Найважливіше для майбутнього фахівця.

Матеріали анкетування розглядалися на всіх рівнях організації навчального процесу і працевлаштування.

Висновки. У конкурентній боротьбі за робочі місця молодь має гірші шанси на працевлаштування. Велика частка молоді, не витримуючи конкурентної боротьби з представниками старших поколінь, виштовхується на нерегульований ринок праці. Серед молоді досить поширеною є тіньова зайнятість, що не сприяє нормальному розвитку робочої сили молоді.

Оплата праці молоді низька і не відповідає вимогам повного відтворення робочої сили, зміцнення здоров'я і відновлення рівня працездатності молоді. Серед молоді формується високий рівень безробіття і його реальні обсяги перевищують офіційні дані.

Необхідно здійснювати заходи щодо регулювання зайнятості населення, аналізу, прогнозування, формування та регулювання ринку праці.

Якісна розробка та виконання нормативних актів щодо умов, прав та гарантій зайнятості, механізму працевлаштування та соціального захисту забезпечать легкий вихід молоді у сферу професійної діяльності та задоволення попиту на робочу силу молоді на регіональному ринку праці.

Література

1. Айзенк Г.Ю. Проверьте свои способности. – Санкт-Петербург: Изд. «Союз», 1996. – 160 с.

2. Барко В.І., Шаповалов О.В., Панок В.Г. Психологічна діагностика здібностей особистості до навчання у вузі // практична психологія та соціальна робота. – 1998. – №9. – С. 27-30.

3. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. – СПб: Питер., 2010. - 448 с.

4. Карпинська С.Я., Мітельман Р.Й., Синявський В.В. та ін. Основи професіографії: навчальний посібник. – К. МАУП, 1997. – 148 с.

5. Кряжде С.П. Управление формированием профессиональных интересов // Вопросы психолога. – 1985. – №3. – С. 23-30.

6. Мяй Р. Искусство профессионального консультирования. – М.; Независимая фирма «Класс», 1994. – 144 с.

7. Тугай А. Наша мета – випускати класних спеціалістів // Вища школа, 2005. – №3. – С. 22-35.

Summary

B.I. Galukh, M.P. Drach, M.P. Chepyha

Lviv national university of veterinary medicine and biotechnology named after S. Gzhytskyj

EMPLOYMENT OPPORTUNITY AS IMPORTANT PSYCHOLOGICAL FACTOR UNDER CHOOSING OF FUTURE PROFESSION

There was described influence of employment prospects for graduates of the University on their choice of profession, up to date on the labor market at admission to study at University.